

Wszystkie cytowane dokumenty (fragменты) znajdują się w archiwum Instytutu Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie (Archives Reference No: C.479); w artykule są pisane kursywą. Pisownia zgodna z oryginałem. Większość dokumentów pisano na maszynie z angielskimi czcionkami.

Krótką, oparta o dokumenty historia znaczków "Poczta Polowa 2 Korpusu".

Część II

Rozkaz Dowództwa 2 Korpusu Nr 162 z dnia 30 grudnia 1945 część III. pkt. 921 brzmi:

EMISJA ZNACZKOW POCZTOWYCH "POCZTA POLOWA 2 KORPUSU"

L.dz.3704/Kwat.Poczt./45.

Zmagania wojenne 2 Korpusu w walce o wolność i Niepodległość, znaczyły swój pochod na terenie Italii walkami pod Monte Cassino, Ancona, i Bologna, które chwala okryły ozeż Polski.

Celem upamiętnienia tych wydarzeń, które przeszły do historii, zarządzam:

1. Emisje znaczków pocztowych "Poczta Polska 2 Korpusu", która obejmie:

(i) Komplet złożony z czterech znaczków pocztowych, a to:

a) znaczek pocztowy "Monte Cassino"

wartosc 45 gr. = 4.5 d. = 8 lirow,

b) znaczek pocztowy "Ancona"

wartosc 55 gr. = 5.5 d. = 10 lirow,

c) znaczek pocztowy "Bologna"

wartosc 1 zł. = 10 d. = 17 lirow,

d) znaczek pocztowy "Gen.Anders"

wartosc 2 zł. = 1 sh.8 d. = 35 lirow

(II) Blok z czterema znaczkami pocztowymi dla celów filatelistycznych wartosci = 8 zł. = 140 lirow.

2. Rejestracja paczek w obrebie wewnetrznym. Obrot wewnetrzny obejmuje przesyłki pocztowe zaopatrzone adresami kryptonimów pocztowych na obszarze C.M.F. i M.E. oraz między tymi dwoma obszarami.

3. Oplata za rejestracje (polecenie) paczek pobierana będzie w polskich znaczkach pocztowych o łącznej wartosci 3 zł.

4. Poza tym znaczki pocztowe mogą być używane do dodatkowej opłaty przesyłek pocztowych nadawanych przez żołnierzy 2 Korpusu oraz członków instytucji współpracujących z 2 Korpusem.

5. Znaczki pocztowe są zasadniczo opłata :

a) dobrowolna, tj. uiszczona z własnej woli nadawców z wyjątkiem wypadków przewidzianych w p-cie 2-gim,

b) dodatkowa, ponieważ przesyłki pocztowe winny być w pierwszym rzędzie zaopatrzone brytyjskimi znaczkami pocztowymi według obowiązującej taryfy pocztowej.

6. Dochód ze sprzedaży znaczków pocztowych, przeznaczam na "FUNDUSZ ODSZKODOWAN" za przesyłki pocztowe. Dochód zaś z opłaty dodatkowej uzyskanej ze sprzedaży bloków filatelistycznych, przeznaczam na "FUNDUSZ SPOLECZNY 2 KORPUSU".

7. Szef Służby Poczt Polowych 2 Korpusu wyda w tej mierze zarządzenia wykonawcze.

8. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1-go stycznia 1946 r.

DOWODCA 2 KORPUSU

(-) A N D E R S

Gen.dyw.

Kolejny dokument:

z dniem 1 stycznia 1946 r. wprowadzono w obieg na polskich pocztach polowych znaczki pocztowe "POCZTA POLSKA 2 KORUSU"

Szef Służby Poczt Okolnikiem Nr. 66 i 66/a z dnia 31 grudnia 1945 r., które się załącza, wydał odpowiednie instrukcje i zarządzenie.

Załączniki:

DOWÓDZTWO 2 KORPUSU

Szef Służby Poczt

Polowych

M.p., dnia 31 grudnia 1945r.

O K O L N I K Nr. 66

POLSKIE ZNACZKI POCZTOWE 2 KORPUSU.

W związku z Rozkazem Dłwa 2 Korpusu Nr. 162/45r. pkt 921 zarządzam co następuje:

1. Znaczki i bloki do rozprzedaży w poszczególnych placówkach pocztowych – rozprrowadza 104 Główna Poczta Polowa za pośrednictwem Zbiorczych Poczt Polowych.

2. (a) Gotówka uzyskana ze sprzedaży znaczków i bloków – poczty odprowadzają do 104 Głównej Poczty Polowej za pośrednictwem Zbiorczych Poczty Polowych w sposób i terminach określonych Instrukcją w przedmiocie nabywania postal orderów L.dz. 1017/Kwat. Z dnia 26 lip 45r. łącznie z gotówką na postal ordery.
- (b) W wysłanym zestawieniu zamówień postal orderów należy wyraźnie zaznaczyć, jaka kwota pochodzi ze sprzedaży polskich znaczków.
- (c) Poczty przejmujące gotówkę za znaczki polskie – kwitują odbiór jej na druku „Potwierdzenie wpłaty”, który służy jako załącznik do kol. 14 (rozchód) Ogólnego R-ku Mies.
- (d) Otrzymana ze sprzedaży polskich znaczków pocztowych gotówka – 104 Głównej Poczty Polowej może być użyta jako kapitał obrotowy na zakup postal orderów.
3. Rozrachunek za polskie znaczki pocztowe opierać się będzie na następujących zasadach:
 - (a) Otrzymane do sprzedaży znaczki wpisuje się na przychód w R-ku Poczty. Znaków Wartość. – kol. 4.
 - (b) Gotówka uzyskana ze sprzedaży znaczków zalicza się w rozrachunkach R-ku Poczty Znaków Wartościowych – kol. 15 oraz w kol. 6 (przychód) Ogólnego R-ku Mies.
 - (c) Gotówkę odprowadzają do Zbiorczej względnie 104 Głównej Poczty Polowej zalicza się w kol. 14 (rozchód) Ogólnego R-ku Mies.
4. Rejestracja paczek odbywa się następująco:
 - (a) Opłata za rejestrację paczek pobiera się w polskich znaczkach pocztowych o łącznej wartości 3 zł. Znaczki pocztowe naklejane na paczce winny być skasowane datownikiem poczty nadania.
 - (b) Przyjęte paczki rejestrowane wpisuje się do księgi przyjętych przesyłek rejestrowanych na zasadach postanowień obowiązujących dla listów poleconych, przy czym na dowódzie nadania należy skreślić (pod kalke) „letter”, a podkreślić „parcel”. Przy rejestracji paczek wyłaczać na przesyłce stempelek „R”, używany dla listów poleconych.
 - (c) Opłata od wagi przesyłek pobiera się w brytyjskich znaczkach pocztowych w wysokości, ustalonej taryfą pocztową w/g dotychczasowej manipulacji.
 - (d) Paczki rejestrowane będą wkładane do worka paczkowego końcowego. Na odwrocie chorągiewek niekońcowych worków, zawierających paczki nierejestrowane – należy obok No. No. Odsyłki i worka zaznaczyć litera „R”.
 - (e) Kartowanie paczek rejestrowanych odbywać się będzie na druku „Wykaz wysłanych paczek” z tą różnicą, że w miejsce dotychczasowego nadruku należy wstawić: L.p., No. Polecenia, Poczta nadania.
 - (f) W sumariuszu po stronie przychodu i rozchodu należy uwzględnić rubrykę „Paczki rejestrowane”.
 - (g) Paczki rejestrowane wydawane będą odbiorcom za pokwitowaniem na zasadach obowiązujących dla listów poleconych z adnotacją w odnośnej rubryce „paczka”.
 - (h) Równocześnie anuluje się zarządzenie dotyczące prowadzenia ewidencji paczek zwykłych (Okólnik Nr.43/45r.).

Zwracam się z apelem do pracowników pocztowych ażeby dołożyli usilnych starań, by nadawcy przesyłek pocztowych zakupywali polskie znaczki pocztowe i naklejali je na przesyłkach pocztowych przy każdej okazji. Znaczki te winny być kasowane datownikiem.

SZEF SŁUŻBY POCZTY POLOWYCH
B A R W I N S K I , kpt.

OTRZYMUJĄ:

Poczty Polowe obszaru CMF i ME. 101, 102, 103, 112, 114, 115, 141

-----*

DOWÓDZTWO 2 KORPUSU
Szef Służby Poczty
Polowych.

M.p., dnia 31 grudnia 1945r.

O K O L N I K Nr. 66/a

Poufny.

W związku z emisją znaczków pocztowych „Poczta Polowa 2 Korpusu” (Rozkaz Dłtwa 2 Korpusu Nr. 162/45r. pkt 921), D-cy Oddziałów Poczty Polowej i Kierownicy Poczty Polowej przeprowadzają natychmiast pogadanki z personelem pocztowym oraz podoficerami pocztowymi na temat rozsprzedaży i użycia polskich znaczków pocztowych.

W konkretnym wypadku należy pouczyć zainteresowanych, że znaczki te nie mogą być przedmiotem transakcji spekulacyjnych na rynku filatelistycznym, ponieważ czynność ta deprecjonuje wartość znaczka oraz obniża powagę zainteresowanych Władz Poczty Polowej. W tym celu sprzedaż znaczków winna się odbywać w takich ilościach, które nie nasuwają podejrzenia niedozwolonej manipulacji spekulacyjnej.

D-cy Oddziałów Poczty Polowej dopilnują i wydadzą stosowne zarządzenia wykonawcze.

Zwracam przy tej sposobności uwagę, że dla celów filatelistycznych zostały wydane bloki, które można sprzedawać bez żadnych ograniczeń w miarę posiadanych zapasów.

SZEF SŁUŻBY POCZTY POLOWYCH
B A R W I N S K I , kpt.

OTRZYMUJĄ:

D-cy Oddziałów Poczty Polowej
Kierownicy Poczty Polowej

b. wycofanie z obiegu

DOWÓDZTWO 2 KORPUSU
SZEFA SŁUŻBY POCZT POLOWYCH.

Mp., dnia 28 lut 46.

O K O L N I K Nr. 11 (77)

1. POLSKIE ZNACZKI POCZTOWE 2 KORUSU - WYCOFANE Z OBIEGU.

- (a) Wprowadzone do obrotu Rozkazem Dtwa 2 Korpusu Nr.162/45 pkt 921 znaczki pocztowe „POCZTA POLOWA 2 KORPUSU” zostają z końcem godzin urzędowych dnia 28 lut 1946 (najpóźniej z dniem otrzymania niniejszego zarządzenia) – wycofane z obiegu.
- (b) Jednocześnie zawiesza się rejestracje paczek w obrocie wewnętrznym, wprowadzone w życie wymienionym rozkazem.
- (c) W związku z powyższym należy:-
- (i) Zamknąć rachunek znaczków pocztowych i druków płatnych z końcem dnia 28 lut 46 i sporządzić komisyjnie w 2-ch egz. Spis pozostałości znaczków i bloków „POCZTA POLOWA 2 KORPUSU”.
- (ii) Pozostałość w znaczkach i blokach wraz z 1 egz spisu niezwłocznie odesłać właściwej Zbiorczej Poczcie polowej. Poczty, pozostające w bezpośrednim rozrachunku, odsyłają wprost do 104 Gł Poczty Polowej.
- (iii) Ogólna wartość zwróconych znaczków i bloków wykazać po stronie rozchodów kol. 13 Rachunku pocztowych znaków wartościowych.
- (iv) Gotówkę za sprzedane znaczki i bloki odprowadzić za pośrednictwem właściwej Zbiorczej Poczty Polowej do 104 Głównej Poczty Polowej, łącznie z gotówką na zamówione postal order`y w terminie do dnia 6 mar 46.
- (v) Sporządzić w/g załączonego wzoru zestawienie obrotów znaczkami „POCZTA POLOWA 2 KORPUSU” i przesłać je niezwłocznie do kontroli właściwej Zbiorczej Poczty Pol (poczty, pozostające w bezpośrednim rozrachunku, przesyłają wprost do 104 Głównej Poczty Polowej.
- (d) Poczty Polowe obszaru M.E. proszone są o potwierdzenie daty odbioru niniejszego zarządzenia pod adresem Szefa Służby Poczty Polowych 2 Korpusu.

Zaf. Na odwrocie

SZEFA SŁUŻBY POCZT POLOWYCH

/ B A R W I N S K I /
kpt

O t r z y m u j a :

- wszystkie Poczty Polowe

Kierownik 104 Głównej Poczty Polowej ppor. Dr. Heller wydał własną dyspozycję:

Na podstawie zarządzenia Okolnikiem Nr.11 (&&) DOWODZTWA 2 KORPUSU Szefa Służby Poczty Polowych z dn.28 lutego 1946 r. - zostały wycofane z obiegu znaczki pocztowe "POCZTA POLOWA 2 KORUSU", z końcem godzin urzędowych dnia 28 lutego 1946 (najpóźniej z dniem otrzymania zarządzenia).

Jednocześnie została zawieszona rejestracja paczek w obrocie wewnętrznym, wprowadzone w życie rozkazem Nr.162/45 pkt.921.

Jeszcze jeden zapis, jakże ważny ze względu na datę, przy rozpatrywaniu czynności z wprowadzaniem, wycofaniem i rozliczaniem wydania:

W dniu 22 Września 1946 r. przyjechał do 478 Głównej Poczty Polowej w Neapolu Szefo Służb Poczty Polowych 2 Korpusu kpt. BARWINSKI Jan celem sprawdzenia zapasu Polskich znaczków pocztowych "Poczta Polowa 2 Korusu" oraz interweniowania przy komisyjnym spalaniu całości tych znaczków, który odjechał w dniu 26 września 1946 r.*

19 października Szefostwo Służb Poczty Polowych 2 Korpusu zostało przeniesione na teren Anglii, a nad pozostałością i rzutem likwidacyjnym poczt 2 Korpusu we Włoszech kierownictwo objął ppor. dr Heller Adolf.

9 grudnia 1946 r. cały pozostały skład Poczty Polowej wyjechał do "Edynburga".

---*---

Znaczki były pokazane (wystawione) na I Wystawie Filatelistycznej zorganizowanej w Kairze pod patronatem króla Faruka I w dniach 28 lutego do 8 marca 1946 r.

W kwietniu 1946 r. ukazała się książka H. M. Smith`a pod tytułem "Polish posts 1939-1945" z recenzją J. H. Tierney`a ilustrująca i ujmująca wszystkie znaczki lokalne

wydane przez poczty polowe, w polskich obozach jenieckich w Niemczech, itp. Jako uzupełnienie wiedzy w tej problematyce, polecam artykuł dr. A. Hartmana „Filatelistyka i pseudo-filatelistyka w okresie wojennym 1939-1945 poza granicami Polski” zamieszczonego w Filateliście Polskim z 1946 r. nr 4, 5, 6.

Tyle dokumenty w tej sprawie.

Moje wątpliwości są takie:

- jakie były koszty wydania i czy nie przekroczyły one kwoty uzyskanej ze sprzedaży owych „znaczków pocztowych”, a przeznaczonej na *"FUNDUSZ ODSZKODOWAN" za przesyłki pocztowe ?*,
- czym był *"FUNDUSZ SPOŁECZNY 2 KORPUSU"*, na który miały wpływać kwoty *„z opłaty dodatkowej uzyskanej ze sprzedaży bloków filatelistycznych ...”* i jaką spełniał rolę?
- nazwa Poczta Polowa 2 Korpusu jest nadinterpretacją (nadużyciem), ponieważ poczta ta w żadnym dokumencie normatywnym takiej nazwy nie miała. Główna Poczta Polowa (tak brzmiała jej nazwa), była co prawda w składzie 2 Korpusu lecz obsługiwała nie tylko 2 Korpus, ale również inne jednostki alianckie, co jest udokumentowane w archiwum IPiM im. Sikorskiego w Londynie,
- znaczki (wyrażenie to nie należy utożsamiać ze znaczkami pocztowymi, chociaż tak w kilku pokazanych dokumentach się je nazywa) wydano bez zgody właściwego ministra. Nie można je także nazywać nalepkami pocztowymi, gdyż zgodnie z ówczesnie obowiązującą ustawą nazwy te są zastrzeżone dla kompetencji właściwego ministra. Można je nazywać np. znaczki poczty polowej 2 Korpusu, lecz nie znaczkami pocztowymi,
- nie znalazłem odpowiedzi na pytanie, do kogo lub do jakiej instytucji powędrowały pieniądze ze sprzedaży znaczków pocztowych oraz bloku pocztowego (opłata podstawowa). Gdzie można znaleźć ewentualne dokumenty rozliczeniowe?
- gdzie można znaleźć rozliczenie kwot uzyskanych z dopłaty charytatywnej?
- istnieje wiele rozbieżności i niedomówień w przedstawionych dokumentach, jak np. to, że okólniki nazywa się zarządzeniami, rozkazem wprowadzono, a okólnikiem wycofano znaczki z obrotu (?), brak protokołów z postępowań sprawdzających i zniszczeń; istnieje duża rozbieżność czasowa między rozliczeniem kwotowym (do 6 marca 1946), a *„sprawdzeniem zapasu Polskich znaczków pocztowych "Poczta Polowa 2 Korpusu" oraz interweniowaniem(?) przy komisijnem spalaniu całości tych znaczków”* – 22 września 1946 (podkreślenie i pytajnik własne).

Zatem, czy można takiemu wydawnictwu przypisywać charakter spekulacyjny? W moim przekonaniu istnieje wielkie prawdopodobieństwo, że takim było, a na pewno były wydaniem nie pocztowym w rozumieniu ustawy o poczcie, telegrafii i telefonii.

Czytelnikom pozostawiam ich własną ocenę.

Cdn

* 104 Główna Poczta Polowa została w międzyczasie przemianowana na 428 Główną Poczta Polową. Ten zapis będzie ważnym argumentem w następnej części.